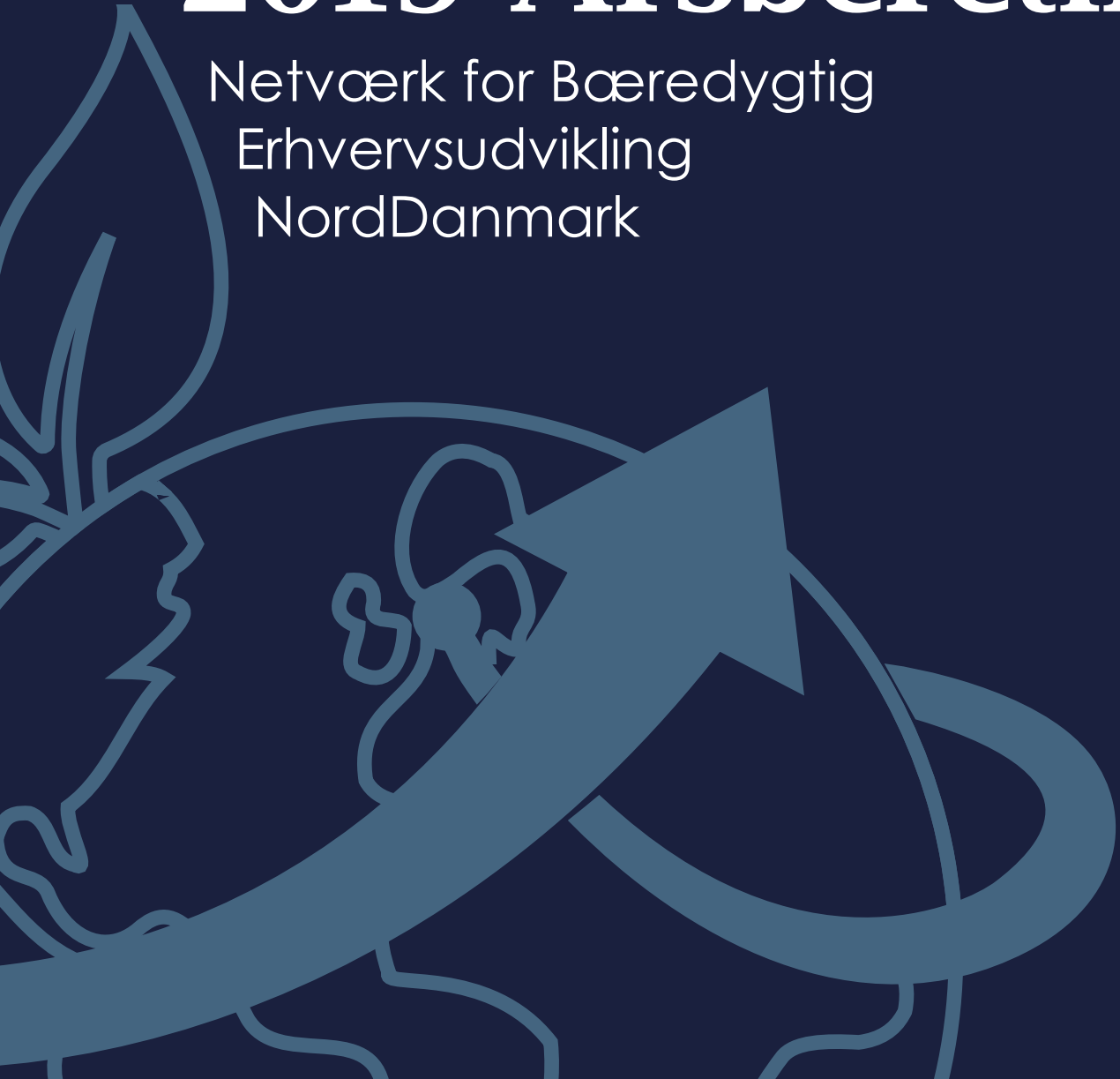
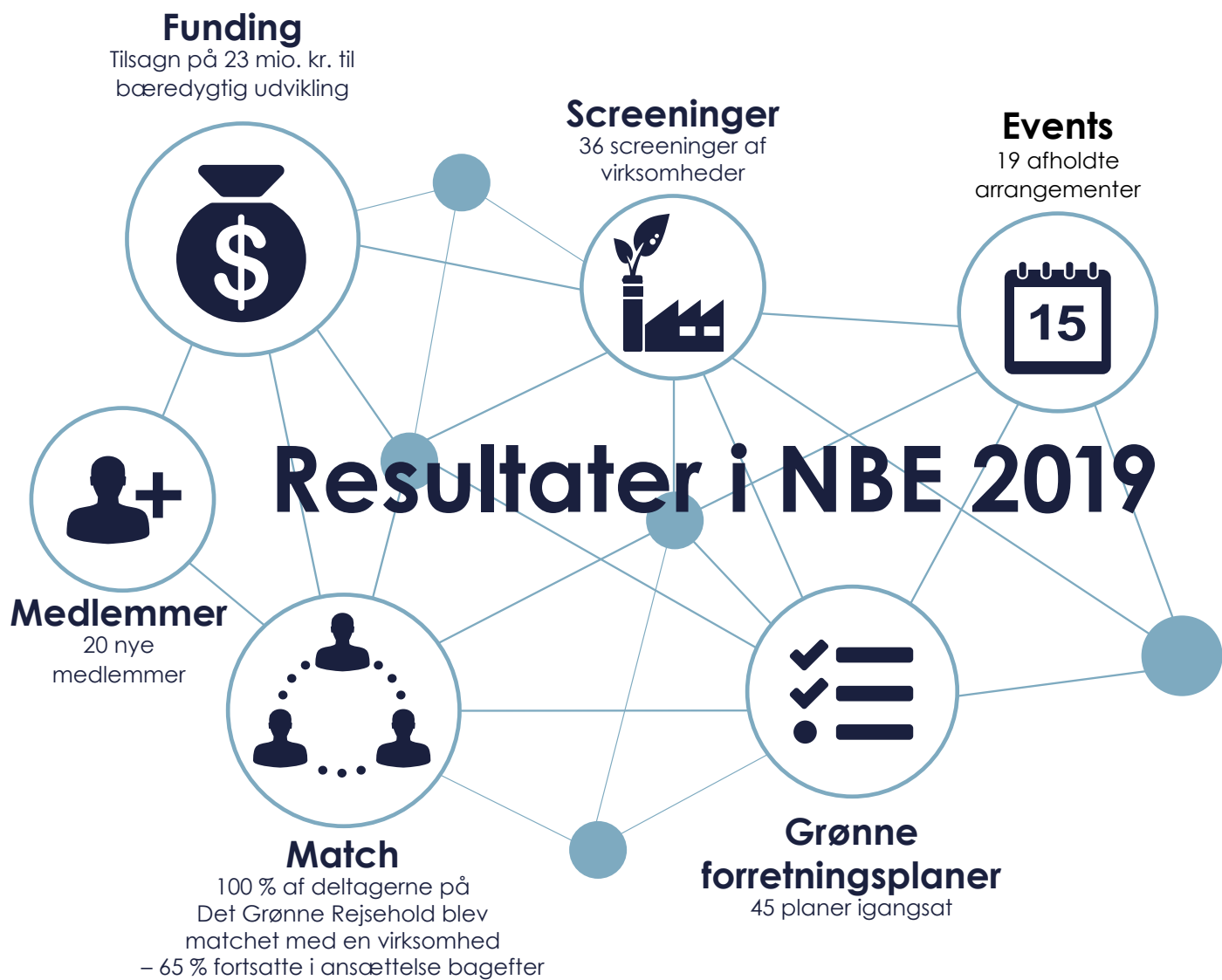

2019 Årsberetning

Netværk for Bæredygtig
Erhvervsudvikling
NordDanmark

Indholdsfortegnelse

▶ Hilsen fra formanden og næstformanden	4
▶ Netværk og samarbejde	6
▶ Bestyrelsen	6
▶ Det Cirkulære Nordjylland	8
▶ Nye fokusområder i 2020	14
▶ Netværksarrangementer	16
▶ Det Grønne Rejsehold	18
▶ SMV-forløb – Vækst via energi- og ressourceeffektivitet	20
▶ Cirkulær Innovation i Partnerskaber	22
▶ ProCirc	24
▶ NBE Byg	26

Hilsen fra formanden

Mere medvind til miljøet

I 2019 fik begrebet bæredygtighed i dén grad medvind – politisk og strategisk, nationalt og internationalt. Som et regionalt netværk med mere end 10 år på bagen glæder det os utroligt meget, at tiden har fået så stort fokus på grøn omstilling og partnerskaber. Det rammer lige ned i NBE's formål: At samarbejde mellem det private, det offentlige og vidensinstitutionerne og på den måde styrke nordjyske virksomheders konkurrenceevne gennem bæredygtighed.

Vi arbejdede i 2019 med mange forskellige indsatsområder. I Det Cirkulære Nordjylland fik endnu flere virksomheder øjnene op for at indgå i loops, hvor affald udnyttes som ressourcer – og de kommunale, nordjyske affaldsindsamlere fandt sammen i et netværk, der vil arbejde for at lade borgernes affald indgå i disse loops. Mange små og mellemstore virksomheder gennemgik screeninger og fandt både økonomiske og miljømæssige besparelser på energi- og ressourceforbrug. Vi fortsætter dette fokus på de små og mellemstore virksomheder, som vi har mange af i Nordjylland – bl.a. ved at understøtte udviklingen af grønne forretningsmodeller.

Også i 2019 fik NBE mange nye medlemmer inden for et bredt spektrum af virksomhedstyper – fra produktionsvirksomheder til oplevelsesindustrien. Vi havde fornøjelsen af at møde adskillige af vores medlemsvirksomheder til en række velbesøgte netværksarrangementer hen over året. Blandt andet var FN's Verdensmål tema for flere oplæg, workshops og morgenmøder – et godt emne at samles og samarbejde om.

Vi ser frem til et 2020 med usvækket medvind til nordjysk bæredygtighed og erhvervsudvikling!

Jens Højer
Formand for NBE
Ejer af Højer Møbler

Hilsen fra næstformanden

NBE's særlige rolle og mulighed

NBE er et unikt, nordjysk fænomen, der vidner om viljen til at stå sammen i vores region – på tværs af kommunegrænser og sektorer. Netværket har en særlig rolle og mulighed som brobygger mellem det offentlige, det private og det nordjyske vidensmiljø. Det synes jeg godt, vi kan være stolte af.

I 2019 tog vi hul på projektet Cirkulær Innovation i Partnerskaber (CIP), der i partnerskab med Aalborg Universitet skal styrke innovation inden for den cirkulære økonomi hos nordjyske virksomheder. Seks nordjyske kommuner medvirker og skal hjælpe med at bringe virksomhederne sammen i 10 nye innovationspartnerskaber. Alt sammen med det formål at skabe grøn forretning og jobs. Projektet er godt i gang og er et af dem, man kan læse mere om her i årsberetningen.

Cirkulære indkøb inden for det offentlige er et andet indsatsområde, der kan gøre en stor forskel for miljøet – og som berører mange af NBE's medlemmer. Cirkulære indkøb af f.eks. IT kan skabe mindre affald og mindske CO₂-aftrykket, ligesom det kan trække virksomheders produktion i en mere bæredygtig retning. Derfor deltager NBE i EU-projektet ProCirc, der vil gennemføre 30 pilotprojekter i hele Nordsø-regionen.

Evnen til at løfte i flok og på tværs trives rigtig godt her i det nordjyske. FN's Verdensmål nr. 17 om "Partnerskaber for handling" har præget NBE's arbejde lige fra starten og går igen – både i måden at udvikle nye idéer på i måden at gennemføre projekter på. Det prægede 2019, bl.a. med indsatsområdet Det Cirkulære Nordjylland og vores mange netværksmøder, og det vil præge 2020 og de mange opgaver, vi tager hul på her.

Tak for samarbejdet, bagud og fremad!

Arne Boelt
Næstformand i NBE
Borgmester i Hjørring Kommune

Netværk og samarbejde

Netværk for Bæredygtig Erhvervsudvikling Nord-Danmark (NBE) består af et samarbejde mellem det offentlige, det private erhvervsliv og vidensinstitutioner i Nordjylland.

Kommuner og erhvervskontorer

Alle kommuner og erhvervskontorer i Nordjylland er medlemmer i netværket og er aktive som lokale tovholdere for netværket.

Business Region North Denmark (BRN)

BRN står bag NBE og en fælles regional satsning på bæredygtig vækst.

Partnere i NBE:

Aalborg og Hjørring Kommuner

Her huses sekretariatet, som varetager udvikling og drift af netværket.

Business Aalborg og Hjørring Erhvervscenter

Her tilbydes vejledning og sparring, der understøtter virksomhedens strategier og vækst.

Aalborg Universitet (AAU)

AAU er videnspartner i netværket og kan deltage i aktiviteter på virksomheder og i netværket.

Norlys

Som energirådgiver bistår Norlys med at afdække muligheder for reduktion af energiforbrug hos virksomheder.

Bestyrelsen 2019

NBE's bestyrelse består af repræsentanter for netværkets partnere og deltagere. Bestyrelsen holdt i 2019 fire ordinære bestyrelsesmøder og to arbejds møder med fokus på at udforme ny strategiplan for netværket.

Bestyrelsesmedlemmer

Bestyrelsen bestod i 2019 af følgende medlemmer :

- **Formand** Direktør Jens Højer (Højer Møbler)
- **Næstformand** Borgmester Arne Boelt (Hjørring Kommune)
- Borgmester Leon Sebbelin (BRN, Rebild Kommune)
- Borgmester Mikael Klitgaard (BRN, Brønderslev Kommune)
- Byrådsmedlem Bjarne Jensen (Aalborg Kommune)
- Direktør Michael Ræbild Lund (Aalborg Erhvervsråd)
- Produktionschef Carsten Lanzky Jensen (Krone Vinduer)
- Direktør Jørgen Rasmussen (Vrå Dampvaskeri)
- Direktør Karl Henrik Laursen (Nordsøen Forskerpark og Oceanarium) indtil sommeren 2019
- Director of CSR & Quality QEP-Master Kurt Nedergaard (Gabriel)
- Marketingchef Gitte Buk Larsen (Aage Vestergaard Larsen)
- Produktionschef Kim Nørgaard Nielsen (MAN Energy Solutions)
- Byrådsmedlem Lasse Frimand Jensen (Aalborg Kommune)

- Miljøchef Michael Damm (Aalborg Kommune)
- Chef i Teknik & Miljø Lotte Vang (Hjørring Kommune)
- Udviklingschef Lene Lykkegaard (Business Aalborg)
- Direktør Bo Geertsen (Hjørring Erhvervscenter)
- Institutleder Tina Herreborg Jørgensen (Aalborg Universitet)
- Afdelingsleder Mads Pedersen (Norlys)
- Regionsrådsmedlem Mads Thomsen (Region Nordjylland)
- Regionsrådsmedlem Mogens Nørgaard (Region Nordjylland)
- Teamleder Pernille Møller (Netværk for Bæredygtig Erhvervsudvikling)

NBE's bestyrelse 2019

Det Cirkulære Nordjylland

– I 2019 kom vi et skridt videre i omstillingen til Det Cirkulære Nordjylland. Endnu flere virksomheder blev involveret i projekter, hvor affald gentænkes som ressourcer, og vi fik etableret et netværk på tværs af de kommunale indsamlingssystemer. Målet er, at materialerne i højere grad kan indsamles og genanvendes regionalt, og at borgernes affald kan indgå i den cirkulære økonomi. Det vil alt sammen resultere i grønne, nordjyske arbejdspladser. Det fortæller Sebastien Bouchara, projektleder for Det Cirkulære Nordjylland.

Aktiviteter i to spor

Det Cirkulære Nordjylland er et samarbejde mellem det offentlige, Aalborg Universitet og det private erhvervsliv. Selve indsatsen løber i to spor. Spor 1 fokuserer på at oprette og styrke konkrete ressourceloops, så materialer genanvendes i stedet for at blive sendt til forbrænding (se eksemplerne på de næste sider). Spor 2 handler om at koordinere og understøtte samarbejdet mellem kommunale indsamlere, så affaldet kan indsamles på genbrugspladserne og formidles videre til virksomheder. Her opstod således i 2019 netværket for repræsentanter fra nordjyske kommuner og offentligt ejede affaldselskaber. Netværket har etableret arbejdsgrupper med fokus på bl.a. affaldstyperne mursten og EPS (flamingo).

Cirkulære cases: EPS-Recycle bringer flamingo i kredsløb

EPS-Recycle i Thisted omdanner flamingo til granulat, der kan bruges i nye plastprodukter. Virksomheden indsamler og komprimerer fiskekasser af flamingo og kan derefter på sit eget anlæg behandle materialet, så det er klart til genanvendelse.

EPS-Recycle er en aktiv deltager i det nordjyske ressourceloop for EPS og indgår i arbejdsgruppen under Renovationsnetværket.

Omsmeltes og kan indgå i mange produkter

På fabrikken i Thisted knuses flamingoaffaldet i en kværn, og derefter omformer en ekstruder materialet til granulat. I processen opvarmes materialet til 180 grader, og virksomheden tager stikprøver og laboratorietest undervejs. Det færdige granulat – polystyren af typen GPPS – testes også for vandindhold og evt. urenheder, så kvaliteten sikres. Materialet kan derefter indgå i en lang række produkter som f.eks. bøjler, havemøbler og legetøj.

Genanvendelsen af flamingo har store miljøfordele: For hvert kilo genanvendt EPS spares miljøet for udledning af 5 kg CO₂ og brug af 46 liter vand. Derudover giver det store miljøbesparelser på transporten, når flamingo kan indsamles og genanvendes lokalt.

Nordjysk ressourceloop for flamingo

Udfordringen ved flamingo er, at det fylder meget og er svært at transportere. Derfor skal det komprimeres, før det kan behandles. Men her byder EPS-Recycle også ind.

– Komprimeringen er ikke et problem. Vi udlejer komprimeringsmaskiner, så flamingoen kan presses der, hvor den indsamles – f.eks. på de kommunale genbrugspladser, siger Lars Steffensen, direktør for EPS-Recycle. Han understreger, at EPS-Recycle gerne vil spille en rolle her og være med til at sikre, at regionens flamingo kan indsamles og ressourcerne dermed holdes i kredsløb i området.

Cirkulære cases:

Genbrug af mursten giver mange gevinster

I Brønderslev arbejder Gamle Mursten Nord med at rense mursten fra nedrevne byggerier, så de kan indgå i nye. En aktivitet, der bidrager til miljømæssig og social bæredygtighed og sparer store mængder CO₂.

Store miljøfordele og socialøkonomisk aspekt

Der går typisk 16.000 mursten til at bygge et énfamiliehus. Vælger man at bygge huset med genbrugsmursten i stedet for nye, sparer man miljøet for udledning af 0,5 kg CO₂ pr. mursten, dvs. 8 ton i alt. Det er en miljøfordel, som er til at få øje på – og som de hver dag arbejder for på Gamle Mursten Nord's anlæg i Brønderslev.

Selve rensningen af gamle mursten sker med en særlig patenteret metode uden brug af vand og kemikalier. Stenene ryste-renses, så mørtlen falder af, og bagefter håndsorteres de. Rensningen af gamle mursten beskæftiger ni mand på anlægget i Brønderslev. I samarbejde med de lokale jobcentre og sprogskoler skaber Gamle Mursten Nord på den måde arbejde til mennesker med arbejdsskader, flygtninge eller psykisk sårbare, som hermed kommer tættere på jobmuligheder.

Efterspurgt i byggebranchen

Gamle mursten er en efterspurgt vare inden for byggebranchen, fordi stenene er CE-mærket og lige så holdbare som nye sten – og derudover har de gamle mursten patina og bærer på en historie.

Entreprenører, genbrugspladser og affaldsselskaber kan afsætte deres mursten til Gamle Mursten Nord i Brønderslev, og Gamle Mursten Nord er en aktiv part i oprettelsen af et nordjysk ressourceloop inden for mursten.

Kurt Brandi er afdelingsleder for Gamle Mursten Nord og ser store muligheder i samarbejdet med kommunerne via NBE:

- Renovationsnetværket, som NBE står bag, giver os en rigtig god kontakt til regionens kommuner. De bliver opmærksomme både på fordelene ved at indsamle mursten til genbrug via de kommunale genbrugspladser og muligheden for at skrive selektiv nedrivning af mursten ind i udbudsmaterialet, når kommunen er nedrivningsansvarlig.

Kurt fortæller, at bl.a. Hjørring Kommune har igangsat flere projekter, hvor stenene fra gamle bygninger rives forsigtigt ned og kan genbruges i nye byggerier på samme placering.

– Det, vi finder hos NBE, er også netværk og kontakt til andre, nordjyske virksomheder. Vi har fået kontakt til virksomheden Entomass i Løkken, som gerne vil aftage vores frugtaffald. Entomass producerer larver, der kan indgå som proteinkilde i foder til kæledyr, og de kan bruge vores frugtaffald som mad til larverne.

Fabrikschef Jørgen Wahl
Castus

Cirkulære cases:

Biologisk genanvendelse med nordjysk potentiale

Entomass i Lækken fodrer fluelarver med biologiske overskudsprodukter og skaber klimavenligt dyrefoder og – måske på sigt – menneskeføde. De samarbejder med flere nordjyske virksomheder om at forvandle affald til en ressource.

Bæredygtigt på flere parametre

Entomass blev grundlagt i 2017 af de to nyuddannede bioteknologer Mads Heinrich Juul og Mads Skærbæk. De havde under studiet beskæftiget sig med fødevarer og øjnede her en mulighed for at udvikle et bæredygtigt produkt. Fluelarverne er bæredygtige på flere parametre – både i produktion og anvendelse. Hvor det kræver 10-11 kg foder at producere et kg oksekød, behøver man kun 1,3 kg foder til soldaterfluerne, der producerer larver. Fluerne behøver heller ikke opvarmning under opdræt, men har blot brug for ventilation. De larver, der kommer ud af processen, er propfulde af proteiner, og Entomass afsætter dem bl.a. til køledyrsfoder.

Men det stopper ikke der, fortæller Mads Heinrich Juul:

- Ambitionen er også at udvikle fødevarer til mennesker. Jeg er selv meget interesseret i madlavning og bruger tit insekter i maden, både som hele dyr og proteinmelet i for eksempel falafel eller pizzadej. Det er ikke bare som et smart trick, men fordi vi mener, det er den vej, vi skal gå. Vi skal have ændret den måde, vi tænker på.

Fra frugtstænger og osterester til larvefoder

Fluelarverne i Lækken lever godt af alle slags restprodukter, og her har Entomass indgået et samarbejde med flere nordjyske virksomheder, bl.a. Castus i Vadum. Castus producerer sunde snacks som f.eks. frugtstænger af tørret frugt og nødder. I produktionen af stængerne opstår der frugt afskær, som virksomheden tidligere har sendt til forbrænding og bioforgasning. I dag sender de resterne til Entomass, hvor de gør gavn som foder for fluelarverne - et samarbejde, som NBE var med til at etablere.

Også Nørager Mejeri samarbejder med Entomass. De leverer restprodukter fra osteproduktionen – f.eks. afskær eller fejlproduktioner – der også kan bruges som foder for de sultne fluelarver. Osteaffaldet blev tidligere sendt til forbrænding, men indgår nu i stedet i et nordjysk kredsløb.

Nye fokusområder i 2020

Strategisk afsæt for nye opgaver

I 2019 lagde NBE's bestyrelse kræfter i at udforme en ny strategi for netværkets arbejde. Strategien danner afsæt for netværkets arbejde de kommende år – et arbejde, der fortsat vil have stort fokus på tværsektorielt samarbejde og grønne forretningsmodeller.

Strategiplanen præsenteres til NBE's generalforsamling i april 2020, og vil efterfølgende kunne læses på NBE's hjemmeside.

Den nye strategi afspejles i to af de nye opgaver, som NBE for alvor tager hul på i 2020.

GCO – cirkulære forretningsmodeller for SMV'er

GCO, Grøn Cirkulær Omstilling, er et nationalt projekt, som vil hjælpe små og mellemstore virksomheder med at udvikle og implementere grønne forretningsmodeller. Virksomheder kan bl.a. få hjælp til at udvikle en grøn forretningsplan, identificere nye potentialer og se på deres ressourceanvendelse med nye øjne. Deltagelse i projektet giver også indsigt i de konkurrencemæssige fordele og forberedelse til fremtidens øgede krav om bæredygtig fremstilling, produkter, emballage og logistik. GCO er finansieret af EU og består af 17 partnere, herunder landets erhvervshuse. Projektet løber frem til 2022.

S2C – bæredygtighed i byggeriet

Flere bæredygtige og energieffektive offentlige bygninger er målet for projektet S2C - Scandinavian Sustainable Circular Construction. Projektet løber frem til 2022 og skal skabe vidensopbygning og holdningsændring om bæredygtigt byggeri hos bl.a. politikere, byggesagsbehandlere og bygherrerådgivere. Tre konkrete projekter i Skandinavien danner case for projektet, herunder Stigsborg Børne- & Ungeunivers – en ny, integreret institution og skole, der forventes at stå klar i 2024 på Stigsborg Brygge i Nørresundby. S2C-projektet drives af Aalborg og Hjørring kommuner og har yderligere syv skandinaviske partnere, herunder NBE. NBE vil arbejde med aktiviteter i forbindelse med bæredygtig byggeplads, cirkulært materialevalg og opkvalificering af virksomheder og nyuddannede i forbindelse med bæredygtigt byggeri.

– NBE samler virksomheder, som har visioner på bæredygtighedsområdet
– som rent faktisk vil gøre en indsats. Det er vigtigt for os hos Råt & Godt. Vi
vælger klart samarbejdsrelationer og leverandører ud fra deres holdninger.

Daglig leder Christian Helweg
Råt & Godt

Netværksarrangementer

Viden og relationer

NBE holder hvert år en række arrangementer, der giver adgang til viden, netværk og inspiration inden for bæredygtighed og cirkulær økonomi – og 2019 var ingen undtagelse.

Programmet for 2019 var især præget af FN's Verdensmål, der var temaet for mange oplæg, workshops og morgenmøder. Ikke mindst NBE's store netværksmøde under Aalborg Bæredygtighedsfestival i september tiltrak mange deltagere – mere præcist 165 repræsentanter for små og store virksomheder, kommuner og andre samarbejdspartner. Her hørte vi oplæg fra virksomheder og organisationer, der arbejder med verdensmålene i praksis, og arbejdede med deltagernes egne visioner og virkeligheder i workshops.

Tid til at netværke

Til NBE's arrangementer er der altid afsat tid til netværk og relationsopbygning, for vi ved, at de grønne løsninger og idéer tit opstår i uformelle møder mellem mennesker.

På NBE's hjemmeside lægger vi oplæg og præsentationer fra arrangementerne, så vi kan dele og fastholde den viden, der bliver delt til møderne.

Tak til alle jer, der har deltaget som oplægsholdere, værter og gæster til NBE's arrangementer i 2019!

Arrangementer i 2019

I 2019 var NBE vært for eller medarrangør af disse arrangementer:

- Morgenmøde om FN's 17 Verdensmål
- Fremtidens drivmidler for den tunge transport
- NBE netværksmøde om bæredygtig produktion 3.0
- NBE netværksmøde om cirkulær økonomi + generalforsamling
- Innovation & Partnerskaber i den Cirkulære Bioøkonomi
- Hands-on-værktøjer til cirkulær økonomi
- Åben dør i NBE's sekretariat
- Netværksmøde om Bæredygtigt Byggeri – en branche i forandring?
- Energidag
- Grønt og ansvarligt indkøb og levetidsforlængelse af IT
- Udvikling via Verdensmålene – et NBE netværksmøde om de 17 verdensmål
- Konferencen #EU in MyRegion
- Det Grønne Rejsehold præsenterer casearbejde
- Morgenmøde om FN's Verdensmål
- Inspirationsmøde om ISO 14001
- Fra optimering til strategi via FN's Verdensmål
- Inspirationsmøde om nudging og bæredygtighed
- Verdensmålene, sproget for fælles muligheder og udfordringer på fødevarerområdet
- Green Key – Vi har et godt tilbud!

Det Grønne Rejsehold:

Friske øjne på virksomheders hverdag

I 2019 rykkede Det Grønne Rejsehold for femte år i træk ud til nordjyske virksomheder. Rejseholdet består af nyuddannede kandidater, der hjælper virksomhederne med at udvikle nogle af de bæredygtige initiativer, som hverdagen i virksomheden måske ikke rummer tid, ressourcer eller viden til. Samtidig skaber ordningen grobund for beskæftigelse af nyuddannede i det nordjyske.

Tilbuddet startede i 2015 som et 3-årigt projekt i samarbejde med Aalborg Universitet, med midler fra Miljøstyrelsen. De seneste to år har rejseholdet kørt som et samarbejde mellem NBE, Aalborg Universitet, UCN og Jobcenter Aalborg.

Rejseholdet årgang 2019

Rejseholdet bestod i 2019 af 23 kandidater med vidt forskellig baggrund. Maria Kristiansen er projektleder hos NBE for Det Grønne Rejsehold og fortæller om årets kandidater:

– I 2019 havde vi en meget bred palet af fagligheder på holdet, fra produkt- og designpsykologi og kommunikation til miljøteknologi, biologi, matematik og geografi. Deltagerne vælges ud fra faglighed, men også – og ikke mindst – ud fra deres engagement. Det er vigtigt, at de brænder for sagen, så de kan gå ud og engagere både medarbejdere og ledelse i virksomhederne.

Konkrete forslag til seks virksomheder

Det Grønne Rejsehold hjalp i 2019 seks virksomheder med at udvikle grønne løsninger.

Deltagerne på rejseholdet blev først klædt på med en uges undervisning i emner som cirkulær økonomi og bæredygtige forretningsmodeller.

Herefter blev kandidaterne fordelt på virksomhederne i tværfaglige hold à 3-4 deltagere. Forløbet kulminerede seks uger efter med en præsentation af deltagernes løsningsforslag på de cases, som de seks nordjyske virksomheder havde ønsket input til. Rejseholdets deltagere kom bl.a. med forslag til:

- optimering af affaldssortering, både via nudging ved boligforeninger og via optimering af affaldssystemer internt i en produktionsvirksomhed
- beregninger af CO₂ samt økonomiske besparelser ift. udskiftning af oliefyr
- brug af spildevand til vask af lastbiler
- brug af FN's 17 verdensmål som værktøj til at udvikle en proces, der skal gøre nye kommunale anlægsprojekter så bæredygtige som muligt

Det Grønne Rejsehold oplever stor søgning fra både kandidater og virksomheder og fortsætter for fuld damp i 2020.

Resultater i praktik og ansættelser

Siden starten på Det Grønne Rejsehold i 2015 er der skabt adskillige praktikforløb og ansættelser. Ud af 128 deltagere i alt fordeler det sig på:

- Virksomhedspraktik: 65 personer
- Samlet antal ansættelser: 81 fordelt på løntilskudsjobs (29 personer) og fastansættelse (52 personer).

C.Liberica

– Vi deltog i Det Grønne Rejsehold og må sige, at det var en ubetinget succes. Dygtige og vidende unge mennesker, som kom med nye vinkler på vores problemstillinger.

Kommunikations- og HR-manager Mette Fuglsang
BEWiSynbra Denmark

SMV-forløb

Vækst via energi- og ressourceeffektivitet

Når projektet Bæredygtig vækst gennem energi- og ressourceeffektive SMV'er slutter i sommeren 2020, har det bragt i alt 100 små- og mellemstore virksomheder tættere på en grøn omstilling.

De 100 virksomheder har fået tilbudt en bæredygtighedsscreening, og mange er gået videre med udarbejdelsen af en grøn forretningsplan. I 2019 gennemgik 32 virksomheder et screenings-forløb – to af dem var Vraa dampvaskeri og TL BYG.

Cirkulær løsning på arbejdstøj

Vraa dampvaskeri har siden 1956 drevet industrivaskeri for linned, arbejdstøj, håndklæder m.m. Virksomheden har altid været miljøbevidst og gennem tiden indført initiativer som genbrug af skyllevand og indførelse af varmevekslere. I efteråret 2019 gennemgik Vraa dampvaskeri et forløb med fokus på udarbejdelse af en grøn forretningsplan.

Forretningsplanen rettede sig mod de resttekstiler, som virksomheden ligger inde med, når et udbud på arbejdsbeklædning stopper, eller tøjet bliver for slidt. I konsulentforløbet undersøgte bl.a. mulighederne for genanvendelse af stoffet via en tekstilmølle, omdannelse af resttekstilerne til nye garner og omsyning af tekstilerne til nye produkter. Det førte til en afklaring, hvor Vraa dampvaskeri kom i forbindelse med en hollandsk producent, som kan bruge de kasserede tekstiler i produktionen af nyt arbejdstøj, der kan indgå i Vraa dampvaskeris eget sortiment. Initiativet forventes at spare udledning af 37 ton CO₂ om året.

Reduktion af CO₂-udslip på byggepladser

TL BYG har eksisteret siden 1974 og opført store og små byggerier i både total- og hovedentrepriser. Virksomheden har sat bæredygtighed på dagsordenen pga. det miljømæssige perspektiv og muligheden for at skabe en grøn profil – og dermed forretning – på feltet. I efteråret 2019 fik TL BYG udarbejdet en grøn forretningsplan for at reducere CO₂-udslippet på byggepladser. Konsulenterne fandt en række energibesparende tiltag med udgangspunkt i to af virksomhedens byggepladser – fra varmemeforbruget i skurbyen, opvarmning/udtørring, brug af maskiner og lys til adfærdsreguleringer. På baggrund af forretningsplanen og konsulenternes forslag har TL BYG efterfølgende valgt at udarbejde et grønt regnskab for hver af deres byggepladser, for at skabe overblik over fremtidige grønne forbedringsmuligheder. TL BYG har samtidigt indgået samarbejde med affaldsselskabet AVV om at aftage virksomhedens overskudsbyggematerialer til salg i deres genbrugsbyggeområde, samt aftale med det socialøkonomiske reparationsværksted - Godt Gjort.

Ved byggeprojekterne er det ofte bygherren og ikke entreprenøren, der betaler for varme og elforbrug. Derfor kan det direkte incitament for grønne initiativer umiddelbart synes at være beskedent for virksomheder som TL BYG. Der forventes imidlertid et holdningskifte i branchen, hvor entreprenøren selv skal betale for forbruget under udførelsen. Her vil aktører som TL BYG være på forkant og kunne udnytte den grønne profil som salgsparemeter.

Vi investerer i din fremtid

– Screeningen har været med til at identificere, hvilke processer der har størst potentiale både ift. ressourceforbrug og økonomi. Vi har fået et værktøj til at målrette vores indsatser og bruge vores tid på det, der giver værdi.

CSR Manager Stina Nordmand Rasmussen
Vraa dampvaskeri

Cirkulær Innovation i Partnerskaber

Viden bringer virksomheder sammen

Cirkulær Innovation i Partnerskaber (CIP) er et samarbejde mellem seks nordjyske kommuner/erhvervskontorer, Aalborg Universitet og 35 små og mellemstore virksomheder. CIP styrker innovationen ved at sætte fokus på viden om cirkulær økonomi i erhvervslivet og på den måde skabe nytænkning inden for grøn vækst.

10 partnerskaber etableret i 2019

Lektor Mette Mosgaard repræsenterer Aalborg Universitet i CIP og fortæller:

- Både innovation og viden skal forstås bredt. Det kan handle om at udvikle nye produkter eller koncepter, men også om at skabe andre arbejdsgange i virksomhederne. Det centrale i CIP er partnerskaberne og det cirkulære fokus. Som enkeltvirksomhed kan det nemlig være svært at skabe cirkulære løsninger alene, da det kræver nye typer af aktører. Her kommer partnerskaberne til hjælp.

CIP startede i 2019 10 cirkulære innovationspartnerskaber inden for seks områder:

- Byggeri – øget genanvendelse og brug af overskudsmateriale
- Tekstil – genanvendelse af overskudstekstil
- Biomasse – højværdiprodukter af biorester
- Plast – værdiforøgelse af husholdnings- og erhvervsplast via bedre sortering
- Produktion – produktudvikling og afsætning af genanvendte materialer
- Turisme – cirkulært og bæredygtigt turismekoncept

Bæredygtig turisme, plastindsamling og biomasse

I Jammerbugt Kommune opstod i 2019 et turismepartnerskab. Her arrangerede erhvervskontoret Vækst Jammerbugt en bæredygtighedsfestival sammen med lokale turismeaktører i Slettestrand. Festivalen fandt sted i efterårsferien og tilbød en række familieoplevelser som svampejagt, vandreture og fiskefiletering. En bevidst profilering af områdets grønne muligheder og virksomheder og et partnerskab opstået med opbakning fra CIP-projektet og sparring fra Aalborg Universitet.

I Vesthimmerland etablerede kommunen i 2019 et partnerskab med den lokale virksomhed Genplast. Projektet har fokus på at motivere borgerne til at udsortere den bløde plast i husholdningen. Renovest indsamler plasten til genanvendelse hos Genplast – et partnerskab, der både skaber mere genanvendelse og mindre transport. Genplast producerer nye produkter som f.eks. kantpæleplader til kommunens Park- og Vejafdeling. Samtidig er et nyt pilotforsøg med erhvervet i kommunen (lokalt loop) på udviklingsstadiet.

På biomasse-området resulterede to velbesøgte workshops i 2019 i en række idéer til, hvordan man kan arbejde med bl.a. proteinprodukter til fødevarer- og foderindustrien gennem bioraffinering og jordforbedringsprodukter til have-/landbrug. Her er CIP i færd med at samle deltagerne fra landbrug og industri i deciderede partnerskaber med deltagelse fra Aalborg Universitet.

HOJER

www.hojermedia.dk

ProCirc

Kommuners cirkulære indkøb og udbud

Det offentlige køber på europæisk plan varer og tjenesteydelser svarende til 14 % af BNP. Derfor gør det en stor forskel for miljøet, når kommuner omstiller til cirkulær tankegang. Det er udgangspunktet for ProCirc – det Interreg North Sea-projekt, som NBE deltager i. ProCirc står for "procurement circular", dvs. cirkulære indkøb.

Invitation til nordjyske kommuner

Julie Bastholm er NBE's projektleder for ProCirc og fortæller om projektet:

- Alle nordjyske kommuner har mulighed for at deltage. Fra NBE's side tilbyder vi kompetenceudvikling i form af workshops og masterclasses for miljøafdelingen, indkøbsafdelingen eller det politiske niveau. Kommunen kan også få hjælp til gennemførelse af et pilotprojekt – et cirkulært udbud. Men også virksomheder, som producerer cirkulært, kan have stort udbytte af at deltage i projektets åbne arrangementer.

I 2019 fik de nordjyske byråd en invitation fra ProCirc til at blive klogere på cirkulære udbud, og mange har allerede sagt ja tak. Bl.a. i Hjørring Kommune deltog kommunens embedsfolk i en workshop om cirkulære udbud. Et rigtig godt arrangement, ifølge Julie:

- Dialogen med både miljøfolk og udbudskonsulenter er vigtig. Cirkulære udbud er jo resultatet af en holdningsændring og en lang proces, hvor indkøbsafdelingen spiller en helt ny rolle, og hvor markedet skal inddrages på en anden måde.

Cirkulære skolemøbler

Cirkulære indkøb hos en kommune kan f.eks. handle om kontorartikler, fødevarer, byggeri, it-udstyr eller skolemøbler. På sidstnævnte område har Aalborg Kommune gjort sig gode erfaringer. Kommunen holdt et cirkulært udbud og indgik efterfølgende en indkøbsaftale om cirkulære læringsmiljøer til kommunens folkeskoler. Indkøbsaftalen går ud på at kombinere rådgivning med indretning af nye, brugte og istandsatte møbler. Erfaringen viser nemlig, at elever trives bedre i læringsrum, der er indrettet på en nytænkende måde. Flere skoler i kommunen har nu indrettet læringsrum efter cirkulære principper og oplevet gode resultater. Udbuddet forventes derfor at resultere i færre udgifter til vikardækning og inklusionsslærere – samtidig med, at det understøtter den cirkulære tankegang.

Viden på tværs af lande

ProCirc er et samarbejde mellem partnere i Danmark, Holland, Belgien, Norge, Sverige, England og Skotland. Den internationale forankring skal gerne give et bredere felt af erfaring at trække på, og målet er at gennemføre i alt 30 pilotprojekter inden projektafslutning i 2022. Seneste inspiration kommer ifølge Julie fra Belgien, hvor man har gennemført et cirkulært udbud på 3D-print beton samt et spændende, nyskabende udbud på cirkulært byggeri.

NBE Byg

Fokus på en cirkulær byggebranche

Bæredygtighed efterspørges i stigende grad i byggeriet – i forhold til de miljømæssige, sociale og økonomiske aspekter, der styrker virksomheders konkurrenceevne. NBE Bygs opgave er at skabe et innovativt forum for bæredygtigt byggeri på tværs af byggebranchens aktører i Nordjylland. Her er cirkulær økonomi et vigtigt indsatsområde. Det afspejler vores aktiviteter i året, der gik.

Affald som ressource

I 2019 tilbød vi netværksaktiviteter om bl.a. totaløkonomi og cirkulær økonomi i byggeriet. Vi satte fokus på affald som ressource, bl.a. i samarbejde med Green Building A-Z via arrangementet "Netværksmøde om bæredygtigt byggeri – en branche i forandring?", der blev besøgt af 92 deltagere. Også kommunernes udbudsfolk blev klædt på med et målrettet arrangement i juni måned om udbudskrav og grøn adfærd.

I 2019 havde vi desuden fokus på affaldshåndtering på byggepladserne i forbindelse med bæredygtighedsscreeninger hos entreprenører. Her var vi særligt opmærksomme på, hvordan indsamlingen og håndteringen af byggeaffaldet kan understøtte Det Cirkulære Nordjylland, så affaldet kan indgå i større kredsløb. Et fokus, som vi vil fastholde i de kommende år.

Værktøjskasse til bæredygtigt byggeri

I 2019 afsluttedes EU Interreg-projektet Green Building A-Z om bæredygtigt offentligt byggeri. Bag projektet stod Aalborg Kommune sammen med en række europæiske partnere, og flere af aktiviteterne foregik i samarbejde med NBE Byg. Green Building

A-Z, der løb over en tre-årig periode, skabte en række resultater og værktøjer til at arbejde strategisk med bæredygtigt byggeri. Denne værktøjskasse kan findes på NBE's hjemmeside.

De erfaringer, som Green Building A-Z indsamlede, føres videre i projektet S2C, hvor NBE – sammen med Aalborg og Hjørring kommuner – spiller en aktiv rolle sammen med seks andre, skandinaviske partnere. Projektet løber i perioden 2019-22, og NBE skal bl.a. arbejde med bæredygtig byggeplads, cirkulært materialevalg og opkvalificering af medarbejdere. Læs mere om projektet i afsnittet "Nye projekter i 2020 og igangsat strategiproces" her i årsberetningen.

Styrker partnerskaber i CIP-projektet

NBE Byg indgår også i projektet CIP, Cirkulær Innovation i Partnerskaber (se afsnit om projektet her i årsberetningen). Her understøttede vi i 2019 etableringen af et partnerskab mellem boligforeninger, arkitekter og rådgivere, som i samarbejde med Aalborg Universitet skal arbejde med cirkulære løsninger i byggeriet.

Netværk for Bæredygtig Erhvervsudvikling NordDanmark
www.nben.dk | nben@aalborg.dk | 9931 2169

Denne folder er svanemærket og trykt på 100 % genbrugspapir.

vendia
grafisk